

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

-

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (jatkossa TYP-laki) lain muutosesitys vaikuttaa johdonmukainen suhteessa 1.1.2023 tapahtuvaan muutokseen, jolloin uudet hyvinvointialueet alkavat käytännössä toimia. Tekniset muutokset kunnan korvaamisesta hyvinvointialueella on perusteltu.

Lakiesityksen perusteluissa todetaan myös, että tarkoitus ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti. Tämän vuoksi olisi hyvä mainita myös lakiluonnoksen ainakin tietyissä pykälissä kunta. TYP-laki tullaan ilmeisesti kuitenkin muuttamaan uudelleen, olettaen, että vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden toimeenpanosta siirtyy suurelta osin vuoden 2024 aikana kunnille.

Satakunnan TE-toimiston tulkinnan mukaan työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun lakiluonnoksella mukaisella toteutuksella saatettaisiin myös syrjäyttää kuntakokeilujen ulkopuolella olevin kuntien mahdollisuutta toimia edelleen TYP:ssä johtoryhmässä, TYP:n johtajana, asiakkaan työllistymissuunnitelman mukaisten palveluiden tuottajana ja TYP:n asiakastyöhön osallistuvana.

Kunnilla ei myöskään enää olisi TYP-lakiin perustuvaa mahdollisuutta asiakastietojen vaihtoon ja TYPPI-asiakastietojärjestelmän käyttöön, mikä hidastaisi monen asiakkaan työllistymisen prosessia.

Hyvinvointialueiden organisaatiot eivät ole vielä valmiita. Näiltä osin Satakunnan TE-toimisto toivoo huomioitavaksi mm. TYP-johtajien ja Rauman kaupungin lausunnon, jossa todetaan, että "Sote-palveluiden hallittu siirto ja asiakkaiden palveluiden jatkuminen saumattomasti edellyttää hyvinvointialueen ja kuntien tiivistä yhteistyötä muutosvaiheessa, mutta myös sen jälkeen. Yhteistyön merkitys korostuu, kun painopistettä sote-palveluissa siirretään korjaavista palveluista ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen, johon myös kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelut sisältyvät"

Myös näkemys siitä, että "terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella on syytä huomioida kuntien rooli toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjänä. Viime vuonna perustetun jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen valmistelutyössä nousi esille, miten TYP-asiakkaat ovat jatkuvassa koulutuksessa aliedustettu ryhmä.". Lisäksi kunnille jää roolia kotoutumispalveluiden tuottajana. Moni ko. palveluita tarvitseva, tarvitsee myös TYP-palvelua.

3 § Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointi on työ- ja elinkeinotoimistolla, Kelalla ja hyvinvointialueella. Kartoituskokoukseen sisältyvässä ohjauksessa on myös kuntien työpajoilla, kuntien toteuttamilla hankkeilla, Ohjaamoilla sekä laajemmin kulttuuri-, nuoriso- tai liikuntapalveluilla keskeinen merkitys.

4 § Em. perusteella kuntien olisi perusteltua tarvittaessa myös osallistua työ- ja elinkeinotoimiston kanssa työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnitteluun. TE- tai Kelan palveluiden sekä työkykyä edistävien sosiaali- ja terveyspalveluiden rinnalle tarvitaan usein myös kuntien vastuulla olevia em. palveluita.

Pykälän 3 momenttiin voisi todeta Kansaneläkelaitoksen tarjoamien kuntoutuspalveluiden lisäksi kunnan tarjoamat palvelut.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

Satakunnan TE-toimisto esittää, että pykälässä mainittujen tahojen lisäksi myös kuntakokeilujen ulkopuolisten kuntien olisi mahdollista edelleen osoittaa henkilöstöään TYP-palveluun.

Pykälä tulisi kirjoittaa niin, ettei sellaisen tulkinnan varaa jää, voivatko kuntakokeilun ulkopuoliset kunnat sijoittaa henkilöstöään TYP-palveluun. TYP:n riittävien resurssien varmistamiseen tarvitaan todennäköisesti myös kuntakokeilun ulkopuolisten kuntien henkilöresursseja. Toisaalta tämä

tulkinta ei saisi johtaa siihen, että Hyvinvointialueille ei siirrettäisi sitä sosiaalipuolen henkilöstöä, joka todellisuudessa on hoitanut TYP:en sosiaalipalveluja.

Laissa määritetään, että TYP-palveluissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöä palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioiden. Pykälä jättää ja on jättänyt aiemminkin avoimeksi, miten riittävä henkilöstö määritellään. Kuntien työllisyyden hoidon henkilöstö rooli TYP-asiakkaille on tärkeä. Kunnat tarjoavat työllisyyden hoidon palveluita myös muille työnhakijoille, painottuen pidempiin työttömyyden kestoihin. Mikäli kunnille Satakunnan TE-toimiston toivomalla tavalla määritellään rooli TYP-laissa, sen ei tule johtaa siihen, että kaikille pidempään työttömänä oleville haluttaisiin määriteltäisiin kategorisesti TYP-palvelun tarve.

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

Nyt meneillään olevien muutosten kasautuessa, lakimuutos olisi esitetyssä muodossaan yksi muutos lisää ja aiheuttaisi lisähaasteita asiakkaiden palvelujen järjestämiseen keskeytyksettä. Kunnat ovat edelleen lain (1377/2014) mukaisesti sopimusosapuolina TYP-verkostoissa ja niiden tehtävänä on TYP-verkoston johtaminen nimeämällä TYP-johtoryhmän puheenjohtaja (Asetus 1377/2014,2§) ja TYP-toimintaa johtava henkilö (Asetus 1377/2014, 4§). Kuntien motivaatio osallistua TYP-johtoryhmätyöskentelyyn voi kuitenkin lain toteutuessa esitetyssä muodossa jäädä alhaiseksi. Vaarana on, että monialainen työ jää muutosten jalkoihin ainakin kuntien kanssa suostumuksella tehtävän työn osalta, eikä kaikissa kunnissa ole enää helppo nähdä TYP-työn merkitystä.

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Laine Päivi
Satakunnan TE-toimisto